

INGEZONDEN.

VERMELDING VAN OORZAAK BIJ OVERLIJDEN.

PINKHOF's opmerking (20 Februari bldz. 803), dat de politie „zeer voorkomend behandeld” werd, beteekent, dunkt mij, wel duidelijk, dat ik hierbij de grens, aan dergelijke voorkomendheid te stellen, bedenkelijk dicht genaderd ben, zoo niet heb overschreden. Ik moet hiertegen opkomen en mijn bezwaar geldt daarbij het begrip zelf, dat hier voorkomendheid tegenover de politie in het spel zou zijn geweest. Ik had met de politie niets te maken, alleen met de familie van mijn patiënt. Ik acht het noodig dit punt wat uitvoeriger te bespreken, om een principieele onjuistheid te bestrijden, die ook ten grondslag lag aan hetgeen PINKHOF (9 Januari 1926, bldz. 205) tegen BROCX schreef. Het betreft hier de onjuiste voorstelling, dat wij allerlei verklaringen, zooals ook die, waarvan in mijn geval sprake was, afgeven aan (en ten dienste van) politie, justitie, verzekeringsinstellingen, werkgevers, ziekenfondsen e.t.q.; op deze zelfde onjuistheid berust de steeds maar weer als van zelf sprekend herhaalde onwaarheid, dat het ziekenbriefje een contrôlemiddel is.

In al die gevallen hebben wij met die verschillende autoriteiten inderdaad niets te maken, maar dan ook zoo volkomen niets, dat zelfs hun bestaan ons niet aangaat. Onze patiënten hebben bij verschillende gelegenheden om hun recht te kunnen doen gelden, waarvoor en tegenover wie dan ook (dat gaat ons niets aan), verklaringen noodig, die alleen hun dokter hun geven kan. Willen de tegenpartijen der patiënten van hun kant contrôle uitoefenen — ten teeken, dat zij onze patiënten en ons niet vertrouwen — dat is hun zaak.

Tegenover de meening, dat de dokter, door het afgeven van allerlei dergelijke verklaringen in ongewenschte mate zich voorkomend betoont tegenover verschillende personen, die op zulk een voorkomendheid zijnerzijds geen aanspraak kunnen maken, plaats ik de meening, dat de dokter, die weigert aan zijn patiënt dergelijke verklaringen af te geven, die deze noodig heeft en die zijn dokter alleen hem geven kan (behoudens bezwaren, die in bijzondere gevallen kunnen bestaan), *tekortschiet in zijn plicht tegenover zijn patiënt 1).*

's-Gravenhage, 22 Februari 1926.

D. SNOECK HENKEMANS.

In dit bijzondere geval is er toch geen twijfel aan, ten wiens behoefte de verklaring wordt verlangd; de Wet zegt het zelf: *ten behoeve van den ambtenaar van den burgerlijken stand*. De overige hierboven behandelde zaken staan slechts in zeer verwijderd verband tot het onderwerp. Al wat in de verklaring wordt medegedeeld ten behoeve van anderen dan den burgerlijken stand is onverplicht, dus voorkomend. Het eenige bezwaar hiertegen is, dat die anderen, in casu de politie, zich kunnen gaan verbeelden, dat ook de andere artsen verplicht zijn tot zulke mededeelingen — quod non. *Doorschrappen* van de vraag over den „geweligen dood”, die met art. 5 niets te maken heeft, blijft voor mij de door ons allen te volgen gedragslijn.

H. PINKHOF.

QUOUSQUE TANDEM... DE ONWETENSCHAPPELIJKE DRUPPELARIJ?

In het vorig nummer (bldz. 889, overzicht van de *Wiener klinische Wochenschrift*, 1926, No. 6) las ik niet zonder aandoening het bericht van den dood van een krachtig twintigjarig meisje ten gevolge van het gebruik van chenopodiumolie. De schrijver voegt er aan toe: het middel werkt goed, maar let op de doseer-

1) Zooals ik ook vroeger al mededeelde (*Tijdschrift* 1920, II, bldz. 1240), beschouwt de Engelsche wetgeving het afgeven van ziekenbriefjes (aan de patiënten) *als een onderdeel der geneeskundige behandeling*.

ring! Wij verwachten dus een bijzonder nauwkeurige opgave van die doseering. En die doseering wordt dan opgegeven in . . . druppels. Ik ben zelf zoo zeer het slachtoffer geweest van dergelijke onnauwkeurigheid — niet aan den lijve, maar in mijn werk als mikroskopist —, dat ik daartegen al eens heb moeten waarschuwen (Ueber quantitative Angaben in histologischen Vorschriften, *Zeitschr. f. wiss. Mikroskopie*, Bnd. 32, 1915, bldz. 144). De grootte van een druppel kan in hooge mate verschillend zijn, ook bij dezelfde vloeistof. Bij gewone flesschen, ook bij die met een uitvloeioopening, kan het verschil bijzonder groot zijn. Maar ook bij het gebruik van een druppelaar blijft het storend. Vorm en grootte der uitvloeioopening, mogelijke verontreiniging daarvan, temperatuur der omgeving, hoogte der vloeistofkolom in het buisje en hiermede samenhangend de houding, die overigens nog op andere wijze invloed kan uitoefenen, en zeker nog wel andere omstandigheden zijn van beteekenis. De „normaaldruppelteller” ondervangt veel, maar natuurlijk niet alles. En is in casu daaraan gedacht? Het blijkt niet. Een praktische weg schijnt mij, dat vloeibare geneesmiddelen met kleine doseering door den arts steeds voorgeschreven worden in deelen van een kubieken centimeter met „signetur numero guttarum” en dat de apotheker aflevert na omrekening van de aangegeven hoeveelheid in druppels, zooals dit op den mede afgeleverden druppelteller (zoo'n ding kost een paar centen!) past.

Haarlem, 27 Februari 1926.

G. C. VAN WALSEM.

CENTRALISATIE.

Indertijd werd door den minister van financiën (vergis ik mij niet, op voordracht van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid) een lijst opgemaakt, waarop de namen van geneesheeren voorkwamen, waaruit een burgemeester een tweetal kon kiezen, wanneer een ambtenaar om gezondheidsredenen pensioen vroeg en deswege gekeurd moest worden. Deze collegae hebben jaren lang hun taak vervuld, totdat om mij onbekende redenen deze lijst voor een paar jaar aanmerkelijk werd . . . uitgebreid. Deze uitbreiding had ten minste het voordeel, dat op niet al te verren afstand van de te keuren persoon een tweetal geneesheeren te vinden waren, die bij hem konden komen, als hij niet tot hen kon komen, of tot wie hij zich kon wenden. [De vorige week hebben wij plotseling allen een mededeeling ontvangen, dat wij geschrapt zijn van de lijst, terwijl mij bij onderzoek bleek, dat voor Gelderland slechts drie te Arnhem en drie te Nijmegen gevestigde collegae benevens eenige specialisten voor bepaalde onderdeelen zijn aangewezen.

Als nu in een of anderen uithoek van de provincie iemand, die zich niet op een spreekuur kan melden, gekeurd moeten worden, zullen de collegae uit de centra zich naar hem of haar moeten begeven. Tenzij er met twee maten gemeten wordt, mag men daartoe geen auto gebruiken, want mijn rekening werd deswege indertijd niet goedgekeurd, toen de burgemeester van Winterswijk mij had aangewezen en ik niet dan met groot tijdverlies mijn taak kon vervullen, als ik per spoor ging, en dus mijn Fordje nam en dit ook declareerde. Ik kreeg niet meer dan een kaartje buurtverkeer. Wordt dit nu ook op de nieuw aangewezen collegae toegepast, dan zijn zij, die allen in hun volle werk zitten, vaak meer dan een halven dag kwijt. Ook voor de ambtenaren, die gekeurd moeten worden en nu daarvoor zich, als zij maar eenigszins kunnen, naar Arnhem of Nijmegen moeten begeven, is dit geenszins een gemak.

En waarvoor is nu deze schrapping van geneeskundigen voor werk, dat zij talrijke jaren hebben verricht? Is dit soms een voorproefje van wat ons op den duur bij andere rijksdiensten, zooals bijv. de R.V.B. en andere, te wachten staat? De diensten aan enkelen in de centra opgedragen, en de overigen mogen toezien, komen niet in aanmerking of worden zelfs, zooals hier, geschrapt.

Moeten wij ons rustig hier bij neerleggen of kan daartegen op eenigerlei wijze front worden gemaakt?

Doetinchem, Maart 1926.

J. BARDET.